

25. 3. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Existuje v dnešní společnosti přemíra právních předpisů ?

Někteří lidé dnes dospívají k závěru, že naše doba se vyznačuje přemírou právních předpisů, regulujících kdejakou maličkost. Někteří říkají, že je to kvůli Evropské Unii, ale pak stačí jeden nepovedený výprodej a už se chystá další zákon i v Česku. Potom se člověku nabízí otázka, jak to bylo dříve, resp. zda je vůbec možné, aby bez takové spousty regulací dříve společnost vůbec fungovala...

Mám za to, že míra regulace vždy a v každé svobodné společnosti roste bez ohledu na jakoukoliv politickou vůli. Jestliže jsou dnes západní země daleko více regulované než my, není to vůbec tím, že bychom my byli „od přírody liberálnější“, ale pouze tím, že jsou déle svobodné. Za padesát let svobody to bude u nás stejné.

K tomuto závěru mne vede nejen pozorování stavu současného, třeba právě Vámi zmíněný nepovedený výprodej a následná populistická reakce ministra obchodu, ale zejména pohled do naší vlastní historie. Všechno už tu totiž bylo ! Vždyť i ten zákon o omezení předstíraných výprodejů byl přijat v roce 1895.

Představa, že dříve tolik regulace nebylo, je proto také nepravdivá. Podívejte se se mnou na pár příkladů regulací, u kterých dnes nejčastěji trpíme falešným pocitem, že jde o cosi nového či převratného, zatímco naši předkové by se jen smáli naší naivitě.

V roce 1852 byl vydán zákon, kterým se reguloval nevyžádaný podomní obchod. Roku 1855 byl přijat zákon proti týrání zvířat - také jste žili v představě, že teprve my jsme konečně ta humánní civilizace, která v jednadvacátém století dokáže ochraňovat i zvířata ? Od roku 1857 byl zaveden nový pasový systém a zavedeno též hlášení cizinců - kdo ví, zda již tenkrát nechodili na pověstnou Olšanskou. Ani ochrana spotřebitele není žádným novým vynálezem: v roce 1873 byl zákonem stanoven „nadměrek oněch nádob zhotovených podle metrické míry, jichž se používá ve veřejných výčepních místnostech k podávání nápojů konsumentům“ - až totéž přijde jednou z Bruselu, to bude skuhrání ! Anebo v roce 1880 zavedená právní povinnost označovat pivo jménem jich majitele, ta nám dnes v zákonech chybí ! Ministra financí by zase mohl inspirovat zvláštní kolek z hracích karet, zavedený v roce 1881, když už máme - od roku 1882 - spotřební daň z minerálních olejů. Pokud někomu přijde směšné, že v Česku platí zákony o ochraně velryb, měl by vědět, že již v roce 1888 jsme měli dokonce trestní ustanovení na ochranu podmořských lan telegrafních ! Autorský zákon v moderní podobě funguje od roku 1895, dávno předtím předpisy o ochranných známkách. Máte-li pocit, že splátkový obchod je vynález moderní doby, bude Vás zajímat, že již v roce 1896 musel být přijat zákon o obchodech splátkových, který měl předcházet drastickému postupu splátkových firem proti nesoudným dlužníkům. Vadí-li Vám moderní předpisy hygienické, budte rádi, že nežijete v roce 1897, kdy byl přijat zákon o „výrobě a úpravě nádobí k jídlu a pití, dále nádobí a náčiní určeného k uschovávání potravin nebo k potřebě při nich, jakož i o obchodu s ním“. Obchod s lahvovým pivem potkala zákonná regulace o dva roky později. Povinné ručení provází automobilisty od roku 1907, zatímco Fond pro bytovou péči (ne ten stávající) byl založen roku 1910...

Okouzlení objevováním Ameriky vůbec se dnes nezajímáme, jak vlastně všechna ta dřívější regulace fungovala a zkušenosti našich pradědů bohužel necháváme ležet ladem. Jinak by třeba ministr obchodu věděl, že zákon o veřejnoprávním zákazu předstíraných výprodejů vůbec nefungoval a byl konečně nahrazen v roce 1927 zákonem proti nekalé soutěži, postaveném na právu soukromém.

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [10 otázek pro ... Barboru Paclíkovou](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)